

Tengler Johanna – Projektterv

Kutatásom témája elsősorban a Baranya vármegyei sváb népviselet területi különbségei, valamint a svábság hagyományai és kultúrája. Viseleteink megismerésével szeretném minél inkább feltérképezni kultúránkat és hagyományainkat, jobban megismerni gyökereinket és történetünket.

Hagyományörzőként és a német nemzetiséghez tartozóként első kézből tapasztalom az átfogó gyűjtések és a köztudat érdeklődésének hiányát, emiatt rendkívül fontosnak tartom, hogy a baranyai svábok viseleteit, hagyományait és kultúráját vizsgáljam és dokumentáljam, és ezzel hozzájáruljak a baranyai svábság viseleteinek és ezáltal örökségnek megőrzéséhez. Családomban többen tevékenykedünk hagyományörzőként és német nemzetiségi viseletkészítőként, így egyre többet érzékelem, hogy mivel ezen a területen hivatalos tanulmányok és gyűjtések túlnyomórészt nem készültek, a baranyai svábság hagyományai és kultúrája sok esetben eltűnik a köztudatból, sokszor sajnos adott nemzetiséghez tartozók körében és családján belül is. Úgy gondolom, egyre fontosabb, hogy ne csak hagyományörzők szűk köre tudjon a pótolhatatlan értékekről, melyek bár nemzetiségünket tekintve sajátosak, nem szabadna, hogy kevésbé relevánsak legyenek és teljesen feledésbe merüljenek.

Amíg napjainkban Baranya vármegyében egyre inkább előtérbe kerül a többségi kultúra tisztelete és hagyományaink fontossága, addig az itt élő, nemzetiségekhez tartozók kultúrája fokozatosan eltűnik a köztudatból. Mivel a német nemzetiség hagyományait egyre kevesebben őrzik, táncaik és viseleteik alig ismertek, kultúrájuk nincs széles körben reprezentálva, ezáltal egyre inkább feledésbe merül. Véleményem szerint nem tekinthetünk vármegyénk, vagy akár Magyarország egészére anélkül, hogy figyelembe vennénk nemzetiségeink szerepét országunk színességében és különlegességében, hiszen kultúrájuk szerves részét képezi annak, amit ma magyar kultúrának nevezhetünk.

Kutatásom célja a baranyai svábság viseleteinek és ezáltal örökségnek megőrzése, a német nemzetiségi értékek megismertetése és közvetítése. Céloom továbbá egy általam gyűjtött archív képekből és eredeti viseletekből álló fényképes adatbázis létrehozása, valamint amennyiben lehetséges, eredményeim publikálása.

Hagyományörzőként és a német nemzetiséghez tartozóként régóta foglalkoztat nem csak saját, de a környező települések svábságának kultúrája, hagyományai és viselete. Több hagyományörző egyesület és táncsoport tagja vagyok, aktívan tevékenykedem nemzetiségünk értékeinek megőrzésében és továbbadásában, főképp saját korosztályom felé. Keresztanyám

német nemzetiségi viseletkészítő, így első kézből tapasztalhatom és lehetek részese viseleteink elkészítésének, az archív képek vagy eredeti viseletek tanulmányozástól ezek teljes és hű rekonstrukciójáig. Rendkívül fontosnak tartom, hogy a baranyai svábok viseleteit, hagyományait és kultúráját vizsgáljam és dokumentáljam, és ezzel hozzájáruljak a baranyai svábság viseleteinek és ezáltal örökségnek megőrzéséhez. Kutatásommal szeretném szélesebb körben megismertetni és közvetíteni a német nemzetiségi értékeket.

Tervezett ütemtervem kutatásom 10 hónapra vonatkozó megvalósítására:

Hónap	A tervezett feladat megnevezése
1. hónap	Vizsgálandó terület feltérképezése (német nemzetiségi lakosok számának és arányának számbavétele)
2. hónap	Levéltári kutatás (a nemzetiség történetének és gyökereinek megismerése)
3. hónap	Témában fellelhető szakirodalom további felkutatása és feldolgozása (könyvek, tanulmányok, folyóiratok, internetes források)
4. hónap	Személyes adatgyűjtés a villányi járásban (pl. Villány, Virágos, Vokány, Újpetre, Márok, Kisjakabfalva)
5. hónap	Személyes adatgyűjtés a pécsi járásban (pl. Hásságy, Nagybudmér, Nagykozár, Pogány, Olasz)
6. hónap	Személyes adatgyűjtés a pécsváradi járásban (pl. Véménd, Fazekasboda, Feked, Geresdlak, Hidas, Szederkény)
7. hónap	Személyes adatgyűjtés a mohácsi járásban (pl. Babarc, Bár, Himesháza, Kisnyárad, Majs, Somberek)
8. hónap	Személyes adatgyűjtés a sásdi járásban (pl. Hetvehely, Gödre, Mindszentgodisa, Bikal), valamint vármegyénk egyéb, kisebb részeiben

9. hónap	Összegyűjtött anyag és adatok összesítése, rendszerezése és kategorizálása
10. hónap	Kutatási eredményeim publikálása, fényképes adatbázis létrehozása

Tervezett felhasználandó szakirodalom:

- Lantosné Dr. Imre Mária (1987): *A magyarországi németek népviseletéről*. In: *A magyarországi németek, énekes és hangszeres népzenejük, népviseletük*, Baranya megyei Művelődési Központ és a Magyarországi Németek Demokratikus Szövetsége, Pécs. 90-137
- Heil, Helmut (2008): *Ungarndeutsches Trachtenbuch. – Magyarországi Német Népviseletek*. Pécs, Magyarországi Német Néptánchagyományok Ápolása Alapítvány.
- MTA Etnikai-nemzeti kisebbségkutató Intézet: *A magyarországi németek történetének levéltári forrásai, 1670-1950*.
- Bihari Zoltán (2021): *Mi, svábok. Történetek a magyarországi németekről*. Szeged, Nemzeti Értékek Könyvkiadó

Kutatásomban elsősorban terepmunkát valósítanék meg: vármegyénkben módszeres néprajzi gyűjtést szeretnék megvalósítani, (saját információgyűjtés és interjúk során az adatközlők által) a megfigyelt és összegyűjtött elemeket előre meghatározott szempontrendszerem alapján kategorizálni és rendszerezni. Szeretnék gyűjtőmunkát folytatni és összegyűjteni a Baranyában fellelhető viseleteket és viseleti darabokat, hiszen a nép identitásának központi elemeként ezen keresztül juthatok el kultúrájuk gyökereihez. Feltétlenül szeretnék továbbá fotódokumentációt végezni, aminek során dokumentálnám (ill. rögzíteném) az összegyűjtött viseleti elemeket, amiket az archív képekkel is összevetnék.